

Партия кежигүннөринин марксист-ленинчи өөрчөлгөсүн, оларнын, ылаңгыя анык коммунисттерин идеялиги дадыгышыкын улам-на экижидери партия организацияларынын эң чугула сорулгазы деп сөздө санап тур. Удуртукчу кадрларын идея-политиктиг белеткелине бедик негелделерин тургузары эргежок чугула. Партия чырыдышыкынын бүгү системасы коммунист тургузуушкунун амгы үе-чадазынын деңгелине көрдүнгөн турар ужур-луг.

(СЭКП Топ Комитетинин өтөт өлкөсүнүн талазы-биле Совет Энциклопедия Коммунист партиянын XXIII съездинин резолюциясында)

Миллиондардын Ленинчилеринин

«СЭКП ТБ-нин март болган сентябрь Пленумунун шийтпирелерин амырларга боттандырып болган партия организацияларынын

СЭКП-нин чамдык райкомнары көзө ажил-агыл өргөдөлү-биле кады ра-йонук удуртук ажилдыктарынын 2 чыл хуузалыг экономиктиг шко-

лаш темаларын программалар кинир-ергежок чугула. Чүгө дээр, чоокта чаа болуп эркен СЭКП-нин XXIII съездининдэн хүлөп алган

ам-даа дыка хой ажилдар чедир кыл-дымасын, өз шыкын чамын ча-зыгларын баа болуп турганын ай-тыр ужурут. СЭКП-нин чамдык райкомнары партияшколазын тургузарынын ужу-дузанын чедир үнөлөсөн. СЭКП-нин Токму райкому партияшколазын бешик органи-застан тургузган. СЭКП-нин Бай-Тайга, Улут-Хем райкомнары шко-лазынын ажил-чорутууганын рай-комунун партияшколазын кыл-дыктын өргөдөлүгүнө дагып

БАШТАЙГЫ БАЗЫМНЫН ТҮННӨЛДӨРҮ

Партия эге организацияларынын өтөт-соңгудалыг хуралдарында ба-а районнарын болташ област партия конференцияларында партия-жик организацион-массалыг ажилдарын улам экижидер талазы-биле комму-нисттерин берген саяал-оналдары-га үндөйлөш. СЭКП райкомнары-нын чамында бир чыл хуузалыг партия активинин школарын органи-застан СЭКП обкому райком-нарга сүмөлөш.

Партия активинин школазынын сорулгазы хой чылдарда ажилдап келген арга-дуржулалыг партия эге организацияларынын секретарьла-рынын ажил методун партия эге органи-застан чамдаа соңгукташ эш-терге дамчыды болуп. Моон-биле кады өөрдилге программаларында марксист-ленинчилер үндөйлөш, партиянын организацион-партияж ажилдарын, кады ажил-агыл болташ үлөтүрүкчү тоолорго эконо-миканын ханым-биле өөрчирин сүм-өлөш турган.

СЭКП райкомунун организацион-партияж ажилдар чорутар килдиз 54 шийтк чийжк программаны чо-

гааткаш, ай санында бир катап 8 шийтк кичээлдер кылдыр планнаан турган. Партия активинин школа-зында СЭКП райкомнарынын секре-тарьларын, килдиз өргөдөлүгүн, ол шыкаш кады ажил-агыл өргөдөл-дөргөн тускай өртемнелерин, про-пагандисттерин сүмөлөш.

Эртен турар өөрдилге чымын-да СЭКП райкомнарынын чамында организастан бир чыл хуузалыг партия активинин школарын чамды-ж эки түннөлдөргө чедир алган. СЭКП райкомунун талазында партия активинин школазын кайла-ла доктаама салып салып, ол школа-нын ажилына хун бүрү практи-тиг дуза көргүзүп турар болуп, ин-да өөрдилге талазы-биле ажилдыг чүдүлдерин көргүскенин амырал бадыткаан.

Партия активинин школазын удуртуп, ону уштан баштаарынын талазы-биле СЭКП-нин Танды, Чоон-Хемчик, Эриш, Барыш-Хемчик райкомнары багай эвес ажилдаанар. СЭКП-нин Танды райкомунун чамында партияшколазы эки түннөлдөргө көргүзүп, оларнын диннак-

чылар партиянын иштиги ажил-чорудулазынын талазы-биле алган хой чаа чүдүлдерин шийткээди алганар. Өөрдилге эгеленгенден бээр нинтизи-биле 10 улаа кичээлдерин эрттирген.

Баштайгы кичээлди район төвү Бай-Хаак суурга эрттирген. Район-нук девискерин улуз болганынан кичээл санында ул школазын дин-накчыларын район төвүнче чыгыр ымын-ла белен эвес болган. СЭКП райкомунун бөрүзү мындыг байдал-ды өөрчирин көргөш, районнук партия активинин школазын 5 бөлүк-кө хуулаан. Өөрдилгенин түс-түс черлерге организастан чорук, бир талазында, диннакчыларын долуу-биле хаара туурагына улуз илгитин берген. Ийи талазында, эки ажил-дыг партия организацион-массалыг арга-методун өөрчирин көргөш таарым-чалыг. Ол шыкаш түс-түс черлерин ажил-агылдын ханым таныгары-га бүтү аргам берип турган. Шко-лага программа өзүгээр алыз-бүрү темаларга лекцияларын номчуту-лаан. Эң ылаңгыя: СЭКП райком-нук секретарьлары М. Сузачетун

роль, Г. Баранованын «Партия организацион-массалыг ажил планы бол-гаш хуралга белетке»; «Коммунист-тик херел» колхозта парторгани-зация секретары эш Х. Аркачаанын «Партия организацион-массалыг ажилдыг чарыш», СЭКП райком-нук инструктору М. Лопсан-оолдун «Коммунисттик хууза херээ» деп лекциялары диннакчыларга ханым билигин берген. Диннакчыларга чүгө тускай темаларга лекция ном-чутуу-биле кызыктараттырмай, түс-түс ажил-агылдарга партияж ажил-чорудулазын арга-дур-жулазын солчурун каш улаа органи-застан. СЭКП райкомунун партор-ганнар килдизинин бот-идекей-биле «Тыла кобылга» комбинатында, ол шыкаш дуржула станицаында шак мындыг үнүшкүнерин органи-застан. Ол ажил-агылдарын удур-тукчулар партияшколазынын диннакчыларын коллективтерин ажил-агыл, мурунда туруп турар соругааларын соңгукташ таныш-тырганнар.

Түс-түс черлерге кичээлдерин бөл-дүктөп эрттирген девискер талазы-биле улуз Чоон-Хемчик, Улут-Хем Каз-Хем районнарга сүмөлөш ар-тык эвес. Моон-биле чергелештир

лазын база организастан турган. Моон чижээге СЭКП-нин Чоон-Хем-чик райкомунун чамында ажилдап турган школазын кирип болуп. Ол школа кады ажил-агыл болташ үлөт-пүр талазы-биле ийи кол улааныш-кынын тургустунган. Көзө ажил-агыл салбырында калкка, совхозтар-да партия организацион-массалыг секретарьлары, ажил-агылдын удуртук-чулары, сүт-барал фермаларынын өргөдөлүгүн, мал, хову бригадир-лери хаара туттунган турган. А улөт-пүр салбырында инженер-техник-тиг ажилдыктар, тузугу, транс-порт организацион-массалыг тускай өртемнелерин диннакчы болуп кыш-таан.

Мындыг ийи улаанышкынын школарын программаларында пар-тияж организацион-массалыг ажилдар-га таарымалыг темаларын кириргенин чугулаш ба өөрдилге чымын-да көргүзгөн. Ийи чүгө төлөдө, өөрдил-генин дараазында чымында партияж иштиги амыралында та-маарыштыр, анык коммунисттер-биле ажил, Уставта өскерилер, ком-мунисттик хууза херээ, кежигүн док-ументини кылып белеткери, ол шы-каш хой-нинти организацион-массалыг партияж удуртууга дөш ыш-

ахш темаларын программалар кинир-ергежок чугула. Чүгө дээр, чоокта чаа болуп эркен СЭКП-нин XXIII съездининдэн хүлөп алган

Эркен өөрдилге чымында партия-ж школарын диннакчыларын пропагандастан ажилдап тур-ган эштерин улуз келин боттары-нын ажилына ак сеткилдин көргү-зүп, кичээлдерге ханым-биле белеткенин, семинар кичээлдеринге чер-черин амыралы-биле хол-бошкан чаа чиктерин көргүзүп, ээлчегин кичээлдерин бедик дең-гелге эрттирп келгенин демгел-десе чогутур. Моон чижээге эштер Т. Стаал-оол (Барыш-Хемчик), Г. Баранов (Танды), И. Калкыш, К. Чам-ырын (Эриш), Х. Эрес-оол (Өвүр) оларнын аттарын алап болуп.

СЭКП райкомнарынын чамында организастан школар партияж иштиги өөрдилгенин талазы-биле улуз ба-зымын кылган. ылаңгыя өтөт-соң-гудалыг хуралга чаа соңгукташ, партияж ажил талазы-биле арга-дуржулазын биче анык удуртукчу-ларга дыка ажилдыг болган.

Партия активинин школазынын чамдык чедикшиктерин-биле калып

ам-даа дыка хой ажилдар чедир кыл-дымасын, өз шыкын чамын ча-зыгларын баа болуп турганын ай-тыр ужурут. СЭКП-нин чамдык райкомнары партияшколазын тургузарынын ужу-дузанын чедир үнөлөсөн. СЭКП-нин Токму райкому партияшколазын бешик органи-застан тургузган. СЭКП-нин Бай-Тайга, Улут-Хем райкомнары шко-лазынын ажил-чорутууганын рай-комунун партияшколазын кыл-дыктын өргөдөлүгүнө дагып

Мынчалыг, чаа өөрдилге чымын-да партияшколазынын өөрдил-генин уламчыларын СЭКП рай-комнарында СЭКП обкому сүмөлөш турар болташ өөрдилгенин октябрь айлан эгелеш майда дозарын көрүп турар.

Амгы үдө СЭКП райкомнары эр-кен өөрдилге чымында көмүгөн чедиктерин чаа өөрдилге чымында катаптаас дөш бүтү-ле кемгелер-ин ап, ылаңгыя партияшкола-ларын пропагандастан амыралы-га алган белеткен, ук шко-лазын программанын чогулаш тур-гузуп, диннакчыларын талазында болган саяал-оналдарын өөрчирин көр-гүзүп, партияж ажил талазы-биле арга-дуржулазын биче анык удуртукчу-ларга дыка ажилдыг болган.

Партия активинин школазынын чамдык чедикшиктерин-биле калып

И. КЕЛИН-СЕНГ,

О. ДАНДАР-ОЛ,

СЭКП обкомунун инструкторлары.

Улуг сонургал-биле

Политиктиг чыры-дышкыны эркен чы-лын организастан чаа система марксист-ленинчи теорияны ханым-биле шингээлди алды-рыга коммунисттерин болташ партия кежигүнү эвес активчилерин улуз соңгукташ бол-дурган. Чижээ, партия чырыдышкынын нини системасында чаа өөрдилге чымында Токму рай-комунун партия органи-застан политиктиг 5 аге школарын, марк-сист-ленинчилер үндөйлөш, партиянын 1 школазын рай-онга тургускан, ол школарга нинтизи-биле 189 диннакчылар, оон иштинде 84 комму-нисттер өөрчирин келген.

Устүндө школарын хой нуруузу баштайгы чылда боттарынын өөрдилге программанын чедикшиктерин дооскаан. «Совет Тыла» колхозта 22 диннакчылар поли-тиктиг эге школага кичээлдер тузуктеинишкн чокка, бедик деңгелдиг

эртип турган. Ол школа-нын пропагандастан эштер Танды-оол, Аркача, Дырышан олар марксист-ленинчилер теориянын пропаганда-лаар эң чугула херекти ак сеткилдиг кылып, СЭКП-нин XXIII съезди-нин материалдарын школарын диннакчылар-ына ханым-биле та-йылдыраан. СЭКП ТБ-нын май Пленумунун материалдарын колхозта пропагандастан болташ агитаторлар ажил-ишчи-лерге амгы үдө тааны-тырып турар.

Ындыг болза-даа СЭКП райкому болташ чамдык партия органи-застан коммунисттерин баа партия кежигүнү эвес активчилерин политиктиг өөрдилге-дин чедикшиктерин практи-тиг дузады чедирбей келгенин түнөл кичээлдер көргүскөн. Марк-сист-ленинчи теорияны боттары өөрчирин турар-ларын өөрдилгенин

туржук, харын-даа поли-тишколарын дин-накчыларын өөрдил-генине контролду пар-тия райкомунун про-паганда болташ агитатор килдиз (Аркачаанын эш Тимофеев) боттандыр-баан.

Моон түннелинде чам-дык школарга өөрдил-диге чамыс деңгелдиг болуп, кичээлдер үстүп келген. Чижээ, кичээл-дер үстүр чорук район төвүнче болташ «Май 1» колхозка болуп турган. Марксист-ленинчи те-орияны соккаа чокка өөрчирин, ханым-биле шингээлди алдыр ком-мунист кижини бирги ээлчеге хүлөдөгөн тур-бузе, чамдык эштер чылдаган чок черге кичээлдерин хой улаа үзүп келген. СЭКП райком-нук чамында тургустун-ган марксист-ленинчи үндөйлөш өөрчирин ортукташ школарын дин-накчы, амырал-ханды-рыга комбинатынын директору коммунист эш

Соколов 21 катап кичээл үскөн турда, райком-нук ажилдыктары-да, партия организаци-он-массалыг секретарь-даа оон-биле чамгыс-даа улаа бөсөз кылбаан. Ол шыкаш райкомунун секретары эш Ангирбан, Тоора-Хем кады Совет-тик даргазы эш Кол, райпода партия эге органи-застан секретарь эш Дорфеева олар баа-ла хой улаа кичээлдерин чылдаган чок черге үзүп турда, СЭКП райкому үстүндө эштер-биле өтөшкөп келген.

Партия чырыдыш-кынын чаа система-зында баштайгы өөрдил-ге чымынын үстүндө түннөлдөргөн СЭКП рай-кому болташ партия органи-застан чамдык чорук коммунисттерге ханым билигин бөрүзү таарымалыг болташ деп бастык политиктиг школарын дин-накчылар саяал турган. Бастык диннакчыларын «Нитиле» хож-жулдезинин дугайында чүгө билзе чогуурула деп теманы баа В. И. Лениндин доңу намдарын, деген-генин политиктиг картанын өөрчир-генер.

«Нитиле» хожжулдезинин дуга-йында чүгө билзе чогуурула» дей-темага пропагандастан партор-ган меңзө даскан турган. Бо тема дыка нарын деп чүгө билдигер. Кижини нинтишкенин хожжулдезинин хоойлулары-биле коммунисттерин

Д. ИРГИТ.

ПРОГРАММАНЫ ДООСКАН

Сүт-Хол совхозта парторган бюро-зунун бодмаларын өзүгээр ба өөрдилге чымында совхоз төвүнче поли-тиктиг эге школарын 2 чыл хууза-дыг кылдыр тургускан. Анда совхоз төвүндө, райкоостон, Сүт-Хол кады партия эге организацияларынын коммунисттерин өөрчирин турган.

Школа өөрдилгенин эркен чыл-дык октябрь айлан эгелеш болташ ам дозуп турар. Партия өөрдилге-зин системанын өөрдилге про-грамманын чарыш тургускан чорук коммунисттерге ханым билигин бөрүзү таарымалыг болташ деп бастык политиктиг школарын дин-накчылар саяал турган. Бастык диннакчыларын «Нитиле» хож-жулдезинин дугайында чүгө билзе чогуурула деп теманы баа В. И. Лениндин доңу намдарын, деген-генин политиктиг картанын өөрчир-генер.

«Нитиле» хожжулдезинин дуга-йында чүгө билзе чогуурула» дей-темага пропагандастан партор-ган меңзө даскан турган. Бо тема дыка нарын деп чүгө билдигер. Кижини нинтишкенин хожжулдезинин хоойлулары-биле коммунисттерин

эртем өзүгээр шын чедиктер деп айттыр алаа эвес, партияж мур-нунга харымсалгалыг бодуру мын-ш чок. Ылаңгыя өөрдилге эге-илден кичээлде Малайты, план өзүгээр белеткен, бүтү херек ли-тератураны бодумундаа библиоте-камын, парторган-даа библиоте-камын, чаа-чаа солундарын, журналдарын номчуп, баа радио дыналарын доктаама кичээлде-рин салып турган, белеткенин кел-дин, Ылаңгыя диннакчыларын чүгө билеп алыр болташ оларнын нантн билин аны-агы болташ. Таймалыр бөрүзүгө элөө оварым-чалыг болза арга чок, моон ужурун-да теманы эрттирген далаш чок, айгыртыг бүгүдөш нинтишкенин аны-ага болуушкунар-биле хол-бошкан чүгө түзүп турар деп чүгө билдире бериле, кичээл эрттир-ип келген мен.

Битиң диннакчыларын бот-тарынын марксист-ленинчи би-лини беялдар дөш кызын турарлар-хой. Райкомда партия эге органи-застан эштер П. Шойлаа, О. Мунак, Х. Чамая, О. Дембери, ке-

дээ Советте партия эге органи-застан Х. Седен-оол, Х. Дончатаа, М. Калы, О. Бичир-урут, совхоз тө-вүндө эштер Н. Таспан, О. Дорж, Т. Сарыг-оол болташ өскерил-даа кымыл өөрчирин турар.

Бастык кичээлдеринин идея-теоретиктиг деңгелге багай эвес эр-тир келген. Ындыг-даа болза бар политиктиг эге школага 3-4 про-паганда ажилдап турар болташ. Тема бүрүзүгө шийтк болташ хуну айтып каан чамыс ай распи-санне тургузуп турган. Бо талазы-биле пропагандастан бистер-даа са-лып салбай эрттирешкенин бөрү-дү деп минир ужурут. Ылаңгыя парторган партия чырыдыш-кынын кабинетин ук расписанин кылган, ол өзүгээр оперативтиг удуртууганын болташ партияж негелден доктаама тургускан турган. Чамдык 3 хире кичээлдер кым эр-тирери бидимей, үстүрүгө чег-леш, политинформация-биле эртки-лөөн чүгө бар. Оон ийи чамдык хунуң кичээлдин ийи пропаган-да белеткенин алган чедир көз, найма-даа эрттирер шийтк болуп турар бээр таарымалыг бар болган.

Ол хамаан чок, ийи пропагандист бир кичээлде 2 шийтк үлөшкн ал-ган, 1-1 так кылдыр эрттирер та-варымалыг баа болган. Моон алган көмөгө, пропагандастан бастык ажилды парторган эртерге тургускан билдигер.

Партия эге органи-застан секретарьларын коммунисттерден негел-ден баа кошкан болган. Мынчалык парторган чамында коммунисттер кичээлдерин хой нуруузуна кел-бей эрттирген, моон чижээге үр чылда ажилдап келген коммунисттер эштер М. Койбуу-оол, О. Очур-оол олар билин хой кичээлдерин үскө-нин чугулаа-ла четчир. Кады Советте партия эге органи-застан секретарь эш О. Очур-оол боду билин кичээл улуз турарын айтыса чогуур.

Неир өөрдилге чымында партия чырыдышкынын удуртууга мын-дыг улуз чедиктерин бодурумалы-га кылдыр эгелеш органи-застан земчелерин ап чорудары чугула.

Х. БОРБАЙ-ООЛ, политиктиг эге школарын пропаганда.

КУШ-АЖЫЛЧЫ БЕЛЕКТЕР

ССРЭ-нин Дээш Советинге соң-гудалар — бистин чуртуустан по-литиктиг амыралында улуз чугула болуушкунарын бирөөш. 1966 чылдын июнь айнын 12-де миллион-миллион совет кижилер боттарынын хамааты хүлөдөгөн күссөдип, коммунисттерин болташ партия кежигүнү эвостерин күчүлүг болгунун кандидаттары дөш боттарынын ба-дылашкынын бөдлөр.

Танды районун ажилчы чоңнары ССРЭ-нин Дээш Советинге соңгудаларын хунуң куш-ажылчы бе-лектер-биле ужуражыр дөш беш чыл планынын бирги чымынын планын соругааларын долур болташ ажыр күссөдирин-биле шуугу ажилдап турарын демгелдери өөрчүтүт.

Районнук колхозтар, совхозтары-нын ажил-ишчилери чакы тарыл-ганы чогуур үзмөдө бедик агротех-никтиг деңгелге дозар чыгаан. Та-раа култураларын колдан үнүргөн болташ картофель, жукурза, сиен тарылгаларын чокку хунерде до-зарлар.

Районнук мал ажилчынын ажил-ишчилери соңгудаларга алдар бол-дурган социалист хүлөдөгөдери эрестик күссөдип, июнь айнын 1-де күрүгө мал продуктуларын: эт са-дарынын чарык чыл планын 106,9 хут, сүт садарын 101,7 хут күссө-көн. Мал продуктуларын күрүгө садарынын талазы-биле мурунку додуга кады ажил-агылдын тур-жуга станциялы, «Межегей», «Эле-гес» совхозтар болташ «Коммуни-зм херел» колхоз чоруп турар.

Амгы үдө районнук ажил-агыл-дары хой кыргыздыкты кирипкен. Соңгудала белеткелерин үзмөдө 23 агитколлективтер 572 агитатор болташ «Билиг» нинтишкенин 200 хире вилеткелерин ажил-дап турар. Олар соңгудала хама-арышкан суртаал ажилдарын партия-нын XXIII съездинин шийтпирелерин-биле, СЭКП Топ Комитетинин бөрү-бүгү соңгуктууга кийгири-биле холбоштырып, оларын удуртууга бол-дурганнар. Ол шыкаш ажил-массалыг ажилдарын колхоз, совхозтар-ын болташ бүтүрүлгө черлеринин мурунда турар планын соругаалар-ын күссөдирине угандырган. Ылаңгыя «Межегей» совхозтун Кара-Булуна, «Элегес» совхозтун Чад-

Бижиге, «Тинделге» совхозтун тө-вүндө, Бай-Хаакта агитпунктларын чүгөөр ажилын демгелдери чугула. Инда доктаама дедурый-ларын тургускан болташ яныз-бүрү кежээлдерин, лекция, беселаларын органи-застан турар. Бай-Хаакта, «Тин-делге» совхозта болташ Кара-Булу-на партия организацион-массалыг агитаторларын хуралдарын үрүлчү кы-лып, сургаалалыг айтышкынын бөрү-бүгү доктаама болдурганнар.

Устүндө айтыткан чүгөөр ажил-дар-биле чергелештир чамдык пар-тия организацион-массалыг ажил-дарын барын айтыр чугула. «Межегей» совхозтун Тоора-Хадында, «Тиндел-ге» совхозтун Шамбалында, «Рев-люциянын чалбымы» колхозта, Балгазында партия организацион-массалыг ажилдарын ам-даа чедик тургускан-нар. Оларнын чамдык агитаторлары боттарынын соңгуктууга хааа баар аалчылар. Соңгудала үчестокта-рында каасталга-иниелдер дыка чедик. Агитаторларын сургаалалыг хуралдарын улаа-дара эрттир-бей келген. Оон түннелинде июнь 1-ге чедир дыка хой соңгуктулар соңгудала данымын аттарын дем-гелдештирген.

Соруга болза азытканга тепсе-терин дарый чалайдып, чоң ортуу-га суртаал ажилдарын хун бүрү кал-бартып, ылаңгыя депутатка канди-даттарын намырын болташ ажил-чорудулазын, партиянын XXIII съез-динин болташ чокка чаа болуп эркен партиянын Топ Комитетинин май Пленумунун шийтпирелерин ханым-биле таймалыгыраа болуп.

Районнук ажилчы чоңнары 1966 чылдын июнь 12-де бүтү совет улус-биле бир дөм коммунисттерин бол-гаш партия кежигүнү эвостерин чү-чүлүг болгунун кандидаттары дөш боттарынын бадылашкынын чамыс кижин дөш бээр болташ соңгудала хунуң чаа-чаа куш-ажылчы белектер-биле утуктуурлар. Ол хун районнук соңгуктууга Лениндин тургусканы Совет Энциклопедия Коммунист пар-тиянын долаалды улам сырык кат-тышканын баа катап көргүзүлөр. С. ХИРЛИГ-ООЛ, СЭКП Танды райкомунун секретары.

Танды районнук «Коммунизм херел» колхозта хой кыргыздыкты органи-застан эгелеш. Бо ажил-агылдын хонук хой кезин бөдүм дүңгүт турар. Оон уштан ажилчылар неирин билин оларнын дүгү эки хозап, чидирг чок кыргып алынганы таарымалыг аларган.

№ 2, 3 хойжы бригадаларын коданарын колхозтун төп кыргыла пунктууна баштайгы хүн-дерде кыргыттыган. Дүңгүт шынары эки. Хойларын хүр мыш амыр, чаш төлүн менди

камагал ап келген бо бригадаларын хойжула-рынын багай эвес ажилдаанын түнели оон база көстүп турар.

ЧУРУНТА: колхозтун № 2, 3 хойжы бригадаларын бригадирлери Оон Шаракин (оң тала-зында) биле Оон Биче-оол оларнын кыргытты-ган дүңгүт шынарын дугайын чугааланып турары.

Фото Д. АНАЙ-ООДУУ.

Уениң негелдезинге дүүштүр тургузар

Нарын көдө Совет колхоз бүдү-рүлгөсүнүн яныз-бүрү азырларын ажилчы чоңнарын күжүг чечке мөөнөз ажилды багай эвес чоруду турар. Оон уштан ажилчылар колхозта экономиканы билимди оларар. Көдө Советтин сессияларын, күс-комун чогуур үзмөдө эрттирп, алаа хүн бүрүгү чугула айтыр-ларын чугааланып, ажилчы чоңдан кирген негелде, хомудаларын ой-шанда шийтпирелер турар.

Ылаңгыя-даа күском хуралда-рында, сессияларга хүлөш алынган шийтпирелерин күссөдиринин талазы-биле кошкан кемгелер алы-мып турар. Школа, клуб, библю-

тека, эмнеге албан черлеринин ажилын хынал көрбөс чоруттар кол-хоз Советтин талазында ам-даа бар. Суурла 3 чыл школазын 3 өөрчир-генин өөрдилгенин калган. Ырак терде чурттур турар малчынарга солун, сеткүүл чагаа тарылгалар доктаама эвес. Чоң ортууна кул-тура-массалыг ажилды калбарты-рычкы кошкан кичээлге сандыган. Бот-тымынын урун-чүгө болтум-генин практиктиг дуза чедирбей турар.

Күском кежигүннери ажилчы чоңуа хүлөш алыр органи-застан. Көдө Советтин күскому чыл иштинде соңгуктууга кинир-

КОГАРАЛДЫ ЭГИДЕР

Эркен кыжын «Кара-Хөл» кол-хозтун девискеринге хар улуг дүш-көш, мал ажилын бергелдин, биче эвес когаралды таарымалыг. Мын-чалдаа хамык ужур харда эвес, чамдык малчыларын ажилында харымсалга чок болташ нинти-тин малын менди өстүрүгө кошкак кичээлге салганында баа бар деп чугулааа чогутур.

Маада өшкү каларчы Геннадий Солянин чижээ ап көрөзлөдөр. Өшкү малга таарымалыг дөш олар-дыг, хар улуг мызымыс мөстөр-лиг Деле-Хөлгө, кожазында малчы-нар кышты хүр эрттирген турда, Геннадий Солянин түнели кандыг болг

Дувүрөнчиг амыдырал

Бо кижинин дугайын бижирин авторга дыка-ла берге болган. Тывага совет эрге-чагырга болган национал-хосталга дээр демиселди база партизан шимчээшкенин үгөн дээрине турган эрес-мадыр командир Сергей Кузьмич Кочетовту хууда намыр револючу үлгер-чижек-биле, коммунизмин херээ дээр бердингенин мадырлар арыннары-биле байлак. Солун арынга допуу чурумда ону санаары берге деп чүве терге билдингир.

Амыдыралын 40 чымын ол кайгамчык кижин-биле хуваажып эртен оон кайдым Олга Григорьевнага. Кызыла сураглыг командирин адын адылаан кудумчула бажынынга, аалчы болуп чед бергенин оон дугайын билип алырчыга дыка дузалар. Алаа бөдүн амыдыралында Кочетов кайдык кижин чоравыл дээрин коммунист партизанер О. Г. Кочетова медал күзедин-биле чутал-ла берген чүве.

Тыванын револючу төөгүзүнде ады кескү терде кижинин дугайын сонургап чорутуучу Олга Григорьевнага чуталай каадыларым биле, оон хараане шыгжааттыг чымыл сактышкынар чед терти-на бергенин болду. Сергей Кузьмичин кайгамчык амыдыралын ий чыл зире өөренип истеп, оон дугайында сактышкынар ош-өөрү чоразанардан чыгынып келген, дувүрөнчиг амыдыралы чурттап эркен ол кижинин эркен дайынчы орунун дугайын бижирини адык сөөдүнде дидим-биле шимтирлеп алган мен...

1917 чылда Саян ажим, эеп кээп тургулаан орус фронтчулар аразында беэни оон тывынгыр, эрес чоруу, бажыг кулач-соруу кестүп келген. Тыва черин кайгар бүткен кызыл-гаары—өлүр Саян лагарын ажа бажыпкан, Сергей оон адым чову-биле болуун салым-човун кезе мөңгө хобар деп дагыраалган. 1918 чылдын мартта ала-мезиниң Атамановка чонун херезине кызыл кижилердин тургустунан кызыл партизан отрядын Кочетов болуп доларган чыгып алган. Чаа Тыва дээр Кочетовту демиселди орунун ителип үгөн ужу ол болган. Револючу ангрияны, арын адым тектү чоразын демиселди аажы-чавын улус чонуга бараалгаткан кызыл командир, дүүнү ажыччы бүгү амыдыралын арат кижинин аас-кежинге тураскааткан. Совет эрге-чагыраның каржы дайыннары—ку-

лактарын үймэенери-биле кам-дайыра чок демиселге Кочетов деп ат Тываның орус, тыва чурттакчыларыга сураглыг эгелээр...

Тарактын тулушукуну. Борта Сергей Кузьмичин дайынчы талантымы, дайынчы көр хөөн чок чоруу чүдүн дөсү илерээр. 1921 чылдын май. Моол таланың атаман Казанцевтиң ак дөрбечилерин кестүп келгени командирге араттар дымтайып. Боо-монгузун бир холундан салбай, тараанын тартып, тайбын ишке турган. Тандычин, партизан-нарын Кочетов чым шаап алган.

Кызыл-Арыкта бүгү отрядтар аштаптып алган. Хей бежи чөлдөк төнүг, дайынды-на, келип алган келгени шериг берсүн бир ийиче шала чаа салыпкан, оошунуң хаваанда беш алыр салымс чайыла командирин көргөн, партизаннар хей-ахт кире-боор турган. Кочетовтуң хулу-мун арын-шырай, он холунуң шенек үстүндө баглан алганы кызыл сатин пөс, бир быктыга халаанан мауер дайын-биле оон сейригип азынган белегин херечилеп турган.

Тарактын тулушукунуң дугайында хей чүл бижиттинген. Алаа Кочетовтуң тилегиңиз ууртуу-лазын номчулук база эки билер. Ычанга мен оон каттаптайн керер. Орта командир болуп баштай өштүгө багытталыш, оошун-даа херекке алайып, партизаннарың конамдалып, тулушукунуң башкарып, үлгер-чижа-биле оларын сорук кырген. Олур тынынга дарам чок кызыл командир иңг тулушукунга удаайын база дагын дайындын «агыл четтирген» — оон хараане айымдыг өй деген. Ыччалар-даа Кызыл шериглер бисе партизаннар чартык муң санын акарны алаа ажим тилеп алганнар...

— Сергей Кузьмич-биле үр уде кады чурттап келген, ол кижинин кайы хире чуреккир, мерген угаанын чоразын ычтан ыла-ла эскерип билген мен... Дайын-биле сегиржип алып дээр, артында-ла сергөөн бар кижин—деп Олга Григорьевна сактып орат.

Ол дугайын оон намырдык мыйдык факт бандыкар. Дараадында кызыл партизаннарын дайынчы шыгалдым—Элегес тулушукунуң дээр. Моол кызылгарында эгелээр, тыва араттарын мөчүп, бар-чок от-свин, эдин-мазын хунаап ап, хей аг-шеригил дөрбөч ак генерал Бакич чоруп орган. Совет чуртка удуз база бир фронт амыдыралы—генералдык сорулгазы ол. Совет Си-

бирже оон чокшутулар орунда улуг моондак барын бөрү ышкан дайын эки билер турган—ол дээрге кызыл командир Сергей Кочетовтуң партизаннары. Эвээр санын, дайынчы дуржулгазы барын чок, кошок чеп-сегенген партизаннары туржык генерал хеме таварып эрте бөр деп улуг туралаткан. Дайыннарын Атамановкаже — партизаннарын кол турлаанче угаарын Сергей Кузьмич баш удур билген. Араттарын болгаш шериг күжүн мөңгөргөн генералды «уткурунга» белек кылып алган. Ол белек-эрес, сегиржип алышкыга орус болгаш тыва араттарын найыралыг дайынчы шыгалдым тилегиңиз добулган. Орта Кочетовтуң эзулук полковочу чоруу илерээр.

Ол бүгү номчулукун эки билер төнтүг. Ыччалар-даа ол дээрге Сергей Кузьмичин дайынчы амыдыралын чартык кезин болганын Олга Григорьевна-биле беседаның сөөдүнде билген мен.

Шынал-ла бис чамдыкта мадыр-ларынстың амыдыралында факты-ларын чырынга хөдүн эрттир алаакан, ол кижин чөгүм амыдырал чурттагында кайдык чоразын, оон эш-өөрүгө, чок кижилеринге бектигир харааттар дөрбөчиринге аскерий баргылар бис. Сергей Кузьмич 63 харын чурттап эркен. Ол дээрге, чонун херээ дээр кичи-чүлүгүрелдиң, мунгадалың-даа, мога-шыла бибес хүйериниң-даа, тилегиңиздерин херек сычыр аажок өөрүшкүзүң-даа үелери.

— Хып дээр чамдык чыдарың револючу демиселге орнап, аг-буледип апаргаш, оош-биле тулушукун шал-дарын аал кылып, чадагай дээрин дээр-вири кылып чурттап эртен. Чангыс черге тайбын чыгар, ажим-тедуг, хууда аас-кежингит болуп чурттап беэни карбээр. Ол демиселге арыг ханын та чече-төккөн! Амы-тының-дан чарылгыже аңг эйт чок, балык-бышкын чораш болгай—деп, оон кады кыраан эки чуталар орат.

— Ыччалар чурттап эркендерге хомундар силер бе, Олга Григорьевна?—деп айтырар силер. Наам-ханы угады берген ол херезин кижинин арын-шырай хулушурү бөр.

— Ээ, чок! Сергей Кузьмич, амыдыралын орун катан эгеле дээр болза, чүте мындг түргөлдиг, берге ол орун каттаптарын таалай кылып санаар ийик! Довоурады, адралды көрүп чораш чонити ба-гунту чагай амыдыралы дээр саян күженишкениң халас барбанынга

өөрүү—ол дээрге, чүте тиледе деп чүвенин амыдын билер кижиге таным!

Кайгамчык сестер! Хоочун комму-нист, партизан командирин калы чурттап чораш ажиңиң оңу дым-наары магалың-ла болган. Шынал-ла ол амыдыралында мунгадал бибес кижин чораш.

— Азырап алган чангыс огуу Влади-мир бир-ле катан адааның чанын-га бажып чедип келген: —Аа! Мен Кызыл Шериге ажи-тура-биле алаан хүдээлгем эрттирп чоруун дээр—деп, дөрт чуталаран. Хары чептээк чангыс огуун, кижин боодарга, ынараа дег. Сергей Кузь-мич бөдүнүң чалым намын сактып келген.

— Бир эрес сен ыла-ла мык шимтирлеп алганың ол кижин бол-зулаа, чоруу-ла сен ынаан, огуун—деп. 17 харлыг Владимир шериг-ле халкан. 1941 чылда ол Сталин-град тулушукунга мадырлыгы-биле алган...

Ыччалар, 1940 чылдар үезинде Кочетовтар Москвага чурттап тур-ган. Ол өйдө улус ажы-агынын үчүлүгүн институтка амылап тур-ган. Ажы-човулаң сөздүн 1941 чыл келген. Ийик 22. Бажыныга чааскан аркан Олга угай, Кочетов эрес-мадырнын сорту-биле уткаан.

— Серге! Дайын эгелээр-дир!—деп, оон мойнунда кускаптан-каш, арныче ширин көргөн. Оош биегизинден-даа эрес, анык шаа-дагы чаңи кире берген, карактарын сактырга хып турганын болган. Сер-гей Кузьмич таваар, чонун үн-биле харылаан.

— Йе, авазы. Билер мен. Билди-ришкениң чедирп, военкомат чордун харын—деп.

Сурагжаан кызыл командир болу-нуң наам-харын улаатканын-даа тургайың, Ала-чурттуң хосталгың улуг дайынга база киришкен. Оң револючу хавылаарың ол дай-ымга шылааран орден болгаш ме-далдар немежи берген.

Сергей Кузьмич амыдыралын сөөлү чылдарын Тывага чурттап эркен. Мадыртың командир, боль-шевик Кочетовун ады бүгү тыва кижин бурунуге хунауткелгит. Оң алдарыг ажы-херээ совет анык-ескенге хулушкелгит үлгер-чижек болуп эркен.

О. НАМЧЫЛАН.

ЧЕМПИОН АДЫН АЛЫСПААН

ХӨЛ-ШЫДЫРАА

Хөл-шмыдыраа таланың делегей чемпиону Тигран Петросян 1929 чылдың июнь 17-де төрүтүнгөн. Гросмейстер атты ол 1952 чылда чедип алган болгаш делегей чемпиону атты 1963 чылда алган. Ол—ийн катан СССР-ийн чемпи-ну турган болгаш Москваның маш-лаа катан чемпиону чораш. Ол ам Ереванын башкы ин-ституун философия кафедрасын аспиран-тым.

Петросянның хөл-шмыдыраа таланың деле-п, шимгеин солдатан эгелээр, маршал четке-ден чыгарып чуталган болуп.

Ол 12 харымында-ла шмыдыраал эгелээр. Оң баштайгы номчан ному—Хосе Рауль Капапан-кайың хөл-шмыдыраа таланың делегейге но-му болган.

Бөдүмү хөл-шмыдыраа таланың деле-п, шимгеин солдатан эгелээр, маршал четке-ден чыгарып чуталган болуп. Оң баштайгы номчан ному—Хосе Рауль Капапан-кайың хөл-шмыдыраа таланың делегейге но-му болган.

Бөдүмү хөл-шмыдыраа таланың деле-п, шимгеин солдатан эгелээр, маршал четке-ден чыгарып чуталган болуп. Оң баштайгы номчан ному—Хосе Рауль Капапан-кайың хөл-шмыдыраа таланың делегейге но-му болган.

Бөдүмү хөл-шмыдыраа таланың деле-п, шимгеин солдатан эгелээр, маршал четке-ден чыгарып чуталган болуп. Оң баштайгы номчан ному—Хосе Рауль Капапан-кайың хөл-шмыдыраа таланың делегейге но-му болган.

Бөдүмү хөл-шмыдыраа таланың деле-п, шимгеин солдатан эгелээр, маршал четке-ден чыгарып чуталган болуп. Оң баштайгы номчан ному—Хосе Рауль Капапан-кайың хөл-шмыдыраа таланың делегейге но-му болган.

Бөдүмү хөл-шмыдыраа таланың деле-п, шимгеин солдатан эгелээр, маршал четке-ден чыгарып чуталган болуп. Оң баштайгы номчан ному—Хосе Рауль Капапан-кайың хөл-шмыдыраа таланың делегейге но-му болган.

Бөдүмү хөл-шмыдыраа таланың деле-п, шимгеин солдатан эгелээр, маршал четке-ден чыгарып чуталган болуп. Оң баштайгы номчан ному—Хосе Рауль Капапан-кайың хөл-шмыдыраа таланың делегейге но-му болган.

Бөдүмү хөл-шмыдыраа таланың деле-п, шимгеин солдатан эгелээр, маршал четке-ден чыгарып чуталган болуп. Оң баштайгы номчан ному—Хосе Рауль Капапан-кайың хөл-шмыдыраа таланың делегейге но-му болган.

Бөдүмү хөл-шмыдыраа таланың деле-п, шимгеин солдатан эгелээр, маршал четке-ден чыгарып чуталган болуп. Оң баштайгы номчан ному—Хосе Рауль Капапан-кайың хөл-шмыдыраа таланың делегейге но-му болган.

Бөдүмү хөл-шмыдыраа таланың деле-п, шимгеин солдатан эгелээр, маршал четке-ден чыгарып чуталган болуп. Оң баштайгы номчан ному—Хосе Рауль Капапан-кайың хөл-шмыдыраа таланың делегейге но-му болган.

чемпиону адын алыспаан. Чэробн ийик салы-га ол удуз наарга, оон чөптүг тиледеген дээр баштайгы кижилер алаа байыр чедирп, алып таскап турган.

Оон соонда СЭТА-ның корреспондентна-дегей чемпиону мында дээр: —Бо маргылдаага эң аң салыг болза чедип салыг болган, а эң берге салыг—оң үшкү салыг болган.

Маргылдааның ынаарын дугайында чутал-ган турган, бо маргылдаа спорт болгаш чога-далың таланың, чамдык таймлырларын-ның санап турарында ыгалдыг болуп, эки болган деп ол чуталган. Маргылдааның соонда оон планы—баштай дымтанын адыр, оон соонда диссертация камгалаар болгаш хөл-шмыдыраа та-лазың-биле маргылдааларга кирер, оон-биле кады делегей чемпиону атты чедип алыр дээр дарааңды ойлар кижин-биле маргылдаага бе-леткенир.

Тигран Петросян 1929 чылдың июнь 17-де төрүтүнгөн. Гросмейстер атты ол 1952 чылда чедип алган болгаш делегей чемпиону атты 1963 чылда алган. Ол—ийн катан СССР-ийн чемпи-ну турган болгаш Москваның маш-лаа катан чемпиону чораш. Ол ам Ереванын башкы ин-ституун философия кафедрасын аспиран-тым.

Петросянның хөл-шмыдыраа таланың деле-п, шимгеин солдатан эгелээр, маршал четке-ден чыгарып чуталган болуп. Оң баштайгы номчан ному—Хосе Рауль Капапан-кайың хөл-шмыдыраа таланың делегейге но-му болган.

Бөдүмү хөл-шмыдыраа таланың деле-п, шимгеин солдатан эгелээр, маршал четке-ден чыгарып чуталган болуп. Оң баштайгы номчан ному—Хосе Рауль Капапан-кайың хөл-шмыдыраа таланың делегейге но-му болган.

Бөдүмү хөл-шмыдыраа таланың деле-п, шимгеин солдатан эгелээр, маршал четке-ден чыгарып чуталган болуп. Оң баштайгы номчан ному—Хосе Рауль Капапан-кайың хөл-шмыдыраа таланың делегейге но-му болган.

Бөдүмү хөл-шмыдыраа таланың деле-п, шимгеин солдатан эгелээр, маршал четке-ден чыгарып чуталган болуп. Оң баштайгы номчан ному—Хосе Рауль Капапан-кайың хөл-шмыдыраа таланың делегейге но-му болган.

Бөдүмү хөл-шмыдыраа таланың деле-п, шимгеин солдатан эгелээр, маршал четке-ден чыгарып чуталган болуп. Оң баштайгы номчан ному—Хосе Рауль Капапан-кайың хөл-шмыдыраа таланың делегейге но-му болган.

Бөдүмү хөл-шмыдыраа таланың деле-п, шимгеин солдатан эгелээр, маршал четке-ден чыгарып чуталган болуп. Оң баштайгы номчан ному—Хосе Рауль Капапан-кайың хөл-шмыдыраа таланың делегейге но-му болган.

Бөдүмү хөл-шмыдыраа таланың деле-п, шимгеин солдатан эгелээр, маршал четке-ден чыгарып чуталган болуп. Оң баштайгы номчан ному—Хосе Рауль Капапан-кайың хөл-шмыдыраа таланың делегейге но-му болган.

Бөдүмү хөл-шмыдыраа таланың деле-п, шимгеин солдатан эгелээр, маршал четке-ден чыгарып чуталган болуп. Оң баштайгы номчан ному—Хосе Рауль Капапан-кайың хөл-шмыдыраа таланың делегейге но-му болган.

Бөдүмү хөл-шмыдыраа таланың деле-п, шимгеин солдатан эгелээр, маршал четке-ден чыгарып чуталган болуп. Оң баштайгы номчан ному—Хосе Рауль Капапан-кайың хөл-шмыдыраа таланың делегейге но-му болган.

Бөдүмү хөл-шмыдыраа таланың деле-п, шимгеин солдатан эгелээр, маршал четке-ден чыгарып чуталган болуп. Оң баштайгы номчан ному—Хосе Рауль Капапан-кайың хөл-шмыдыраа таланың делегейге но-му болган.

Бөдүмү хөл-шмыдыраа таланың деле-п, шимгеин солдатан эгелээр, маршал четке-ден чыгарып чуталган болуп. Оң баштайгы номчан ному—Хосе Рауль Капапан-кайың хөл-шмыдыраа таланың делегейге но-му болган.

ЧАДАНА ҮРЛАП, ТАНЦЫЛАП ТУР

Октябрьнун Улуг революцияны-ның 50 чыл бөдүр юнта бараалгат-кан бот-тымын уран чүдүлүг кө-рүдө-фестивалыга белеткек ажи-лы Россия Федерацияның бүгү-ле бузунардыда хайнымшкыныг, чүтүлүг политика намынчаларын бирээр болу берген чоруп турар. Алаа белеткек ажиы бештин рес-публиканың районнарында бо хү-нерде калчар-даа аажок хайнык-кан. Районнар бүрүз-ле боттары-арга-дуржулгазын солтун, улусчу талантымын көргүсчү-биле бот-боттарына концерттер аала-жып эгелээр. Районнарын уран чүдү коллективтеринин Кызылга көргүзү база-ла эгелээр.

Майн 29-та улуг-хемчир бот-тарын таланымын көргүскен болза, бо эркен дымтаныр хүнде, июнь 5-те Чөөн-Хемчик районун бот-тымын уран чүдү коллек-тивинин улусчу артистери Кызылга ийи концертти көргүскен. Хогу-м, ший театрында-даа, кулуларын болгаш дымтанылганын Гастелло аттың паратын Поган театры-нда-даа болулаан концерттерин көргөн чон боттарының үнээшкенин, оон соун болганын чуталгажып тургулаан.

Чөөн-хемчикчилер концертин ком-позиторлар эш Новиковтун «Ындыг партия бар», А. Чыргал-оолдун «Со-вет Тыва», эш Островскийн «Чер-ный үкү» деп мрларын хөйдө кү-сеткен-биле эгелээр.

Оларның концерттин репертуар-ын азы-бүрү номерлер-биле бай-лак. Уран номчула, ийи-чалгыстың мрлары, тамчылар, сценарияны көргүзүлгөр, национал хөгжүм-лөр чүте удеге, күсөөдөлгөдөр кон-чуг таарыштыр кылдыган. Тала-нымын чаа кижилер Чөөн-Хемчи-кен шилтинин үгөн-дир чорак кызылчылар база катан көрүп, олар-нын талантында өөрүп, моон со-гоар чаа чедипшкенин, тала-нымын улам-на бажынып, чечетел-дирин күзеп турган.

А. Чыргал-оолдун «Кадарчыны ыры» Шеминиң «Большенко» ко-лошунуң саанчымы уругу Куулар Анай мрлай бөргө, көрүктүлериң бүгү-ле кичээлге миңа барган. Анайын үнү арыг болгаш чараш, чамдык мржыклар ышкан сөстөрүн арай билдирчез алаар дээр чү-ве миңа чон-ириңиң сөс бүрүз бил-

дингир дыкнамып турар. Оон үчү-онагай чаа, чараш аян-хөөнүг бо-луп ыгалай турар. Ол мрларының арга-мергежлениге, техниказынга өө-ренип, бөдүнү мржамы талантымын улам-на байдым сайырадыр бол-за, оон бөдүнү мржамы үнү болу-ру бажыг бүтүрүлдү. Оң оларга база бир талантымы мржамга 9, ку классын өөреникчи Марина

Иретиңиң кирип болур. «Айлаң ку-рык» деп мрлы оң чараш-ла мр-лааш барган. Чаа-ла чечетелди олар талантымын ол школа-чы уругу келр үеин мржамы кыл-дыр белеткээр төлөөдө, ону тусай өөредилге черинге өөредириниң ай-тырын амыгаштан эгелээр өө-рөп көрү дыка-ла күзөтүл-дир.

База бир чаа мржамын тыттып келгениге кызылчылар өөрөдөн-ла. Ону Борбандын Мадыр-оол дээр. Анык мржам совет композитор-ларын мрларын орус дым кырынга дыка эки мрлаан. Ылангы «Далай кийириңиң тур», «Бухенвалд кон-

гаам» деп мрларын улуг чедип-кың-биле күсөөткен. Николай Тара-нов моон мурунда чылдарда кы-зылчыларын мурунга каш-даа кы-лап мрлаан. Ол бөдүнү мржамы талантымын моон мурунда чылдар-дан талантымын бекет-дир дээр оон күсөөткен мрларында илден бол-ган. Николай Таранов биле Бор-

мара Барынова биле Сат Бичел мо-длар тапшып, Оюу Кара-кыс биле Монгуш Адым-оол олар куба та-пшып багыт эвес күсөөткен. Ычан-га чөөн-хемчикчилер тапшы көр-гүзүлгөдөр, оларын күсөөдөрүн таланымын база-ла чедипшкенин биле турган.

Тыва улусун национал хөгжү-мү-биле үдөткө болгаш оларын биле Оларның концерттин репертуар-ын азы-бүрү номерлер-биле бай-лак. Уран номчула, ийи-чалгыстың мрлары, тамчылар, сценарияны көргүзүлгөр, национал хөгжүм-лөр чүте удеге, күсөөдөлгөдөр кон-чуг таарыштыр кылдыган. Тала-нымын чаа кижилер Чөөн-Хемчи-кен шилтинин үгөн-дир чорак кызылчылар база катан көрүп, олар-нын талантында өөрүп, моон со-гоар чаа чедипшкенин, тала-нымын улам-на бажынып, чечетел-дирин күзеп турган.

Чөөн-хемчикчилер концертин ком-позиторлар эш Новиковтун «Ындыг партия бар», А. Чыргал-оолдун «Со-вет Тыва», эш Островскийн «Чер-ный үкү» деп мрларын хөйдө кү-сеткен-биле эгелээр.

Оларның концерттин репертуар-ын азы-бүрү номерлер-биле бай-лак. Уран номчула, ийи-чалгыстың мрлары, тамчылар, сценарияны көргүзүлгөр, национал хөгжүм-лөр чүте удеге, күсөөдөлгөдөр кон-чуг таарыштыр кылдыган. Тала-нымын чаа кижилер Чөөн-Хемчи-кен шилтинин үгөн-дир чорак кызылчылар база катан көрүп, олар-нын талантында өөрүп, моон со-гоар чаа чедипшкенин, тала-нымын улам-на бажынып, чечетел-дирин күзеп турган.

Чөөн-хемчикчилер концертин ком-позиторлар эш Новиковтун «Ындыг партия бар», А. Чыргал-оолдун «Со-вет Тыва», эш Островскийн «Чер-ный үкү» деп мрларын хөйдө кү-сеткен-биле эгелээр.

Оларның концерттин репертуар-ын азы-бүрү номерлер-биле бай-лак. Уран номчула, ийи-чалгыстың мрлары, тамчылар, сценарияны көргүзүлгөр, национал хөгжүм-лөр чүте удеге, күсөөдөлгөдөр кон-чуг таарыштыр кылдыган. Тала-нымын чаа кижилер Чөөн-Хемчи-кен шилтинин үгөн-дир чорак кызылчылар база катан көрүп, олар-нын талантында өөрүп, моон со-гоар чаа чедипшкенин, тала-нымын улам-на бажынып, чечетел-дирин күзеп турган.

Чөөн-хемчикчилер концертин ком-позиторлар эш Новиковтун «Ындыг партия бар», А. Чыргал-оолдун «Со-вет Тыва», эш Островскийн «Чер-ный үкү» деп мрларын хөйдө кү-сеткен-биле эгелээр.

Оларның концерттин репертуар-ын азы-бүрү номерлер-биле бай-лак. Уран номчула, ийи-чалгыстың мрлары, тамчылар, сценарияны көргүзүлгөр, национал хөгжүм-лөр чүте удеге, күсөөдөлгөдөр кон-чуг таарыштыр кылдыган. Тала-нымын чаа кижилер Чөөн-Хемчи-кен шилтинин үгөн-дир чорак кызылчылар база катан көрүп, олар-нын талантында өөрүп, моон со-гоар чаа чедипшкенин, тала-нымын улам-на бажынып, чечетел-дирин күзеп турган.

Чөөн-хемчикчилер концертин ком-позиторлар эш Новиковтун «Ындыг партия бар», А. Чыргал-оолдун «Со-вет Тыва», эш Островскийн «Чер-ный үкү» деп мрларын хөйдө кү-сеткен-биле эгелээр.

Оларның концерттин репертуар-ын азы-бүрү номерлер-биле бай-лак. Уран номчула, ийи-чалгыстың мрлары, тамчылар, сценарияны көргүзүлгөр, национал хөгжүм-лөр чүте удеге, күсөөдөлгөдөр кон-чуг таарыштыр кылдыган. Тала-нымын чаа кижилер Чөөн-Хемчи-кен шилтинин үгөн-дир чорак кызылчылар база катан көрүп, олар-нын талантында өөрүп, моон со-гоар чаа чедипшкенин, тала-нымын улам-на бажынып, чечетел-дирин күзеп турган.

Оларның концерттин репертуар-ын азы-бүрү номерлер-биле бай-лак. Уран номчула, ийи-чалгыстың мрлары, тамчылар, сценарияны көргүзүлгөр, национал хөгжүм-лөр чүте удеге, күсөөдөлгөдөр кон-чуг таарыштыр кылдыган. Тала-нымын чаа кижилер Чөөн-Хемчи-кен шилтинин үгөн-дир чорак кызылчылар база катан көрүп, олар-нын талантында өөрүп, моон со-гоар чаа чедипшкенин, тала-нымын улам-на бажынып, чечетел-дирин күзеп турган.

Оларның концерттин репертуар-ын азы-бүрү номерлер-биле бай-лак. Уран номчула, ийи-чалгыстың мрлары, тамчылар, сценарияны көргүзүлгөр, национал хөгжүм-лөр чүте удеге, күсөөдөлгөдөр кон-чуг таарыштыр кылдыган. Тала-нымын чаа кижилер Чөөн-Хемчи-кен шилтинин үгөн